

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi kemikaalilain, ympäristönsuojelulain ja rikoslain 48 luvun 1 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan kemikaalilakia, ympäristönsuojelulakia ja rikoslakia muutettavaksi.

Kemikaalilakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset pesuaineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 648/2004 täytäntöönpanon edellyttämistä toimivaltaisista viranomaisista ja valvontaviranomaisista. Toimivaltaiset viranomaiset olisivat Suomen ympäristökeskus ja Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus. Kemikaalilain valvontaviranomaiset valvoisivat asetuksen määräysten noudattamista. Lisäksi kemikaalilain kemikaalirikkomuksia koskevaa säännöstä muutettaisiin siten, että asetuksen määräysten rikkominen säädettäisiin kemikaalilailla rangaistavaksi.

Kemikaalilakiin ja ympäristönsuojelulakiin lisättäisiin myös säännökset pysyvistä orgaanisista yhdisteistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 850/2004 edellyttämistä toimivaltaisista viranomaisista ja valvontaviranomaisista.

Suomen ympäristökeskus toimisi asetuksen edellyttämänä toimivaltaisena viranomaisena kuitenkin siten, että ympäristönsuojelulain mukaiset ympäristölupaviranomaiset toimisivat asetuksen jätehuoltoa koskevissa säännöksissä tarkoitettuina toimivaltaisina viranomaisina. Asetuksen noudattamista valvoisivat kemikaalilain valvontaviranomaiset kuitenkin siten, että jätehuoltoa koskevien säännösten noudattamista valvoisivat ympäristönsuojelulain valvontaviranomaiset. Lisäksi kemikaalilain kemikaalirikkomuksia koskevaa säännöstä ja ympäristönsuojelulain rangaistussäännöksiä muutettaisiin siten, että asetuksen määräysten rikkominen säädettäisiin kemikaalilailla ja ympäristönsuojelulailla rangaistavaksi. Myös rikoslain ympäristörikoksia koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi siten, että asetuksen vastaisesta toiminnasta voitaisiin rangaista rikoslain mukaisesti.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä helmikuuta 2006.

PERUSTELUT

1. Nykytila

Pesuaineita koskeva lainsäädäntö

Pesuaineiden käyttö on aiheuttanut ympäristöongelmia Euroopassa 1970-luvulta lähtien. Erityistä huolta ympäristön kannalta ovat aiheuttaneet hitaasti hajoavat ja voimakkaasti vaahtoavat pinta-aktiiviset aineet, joita käytettiin aiemmin rajoituksitta pesuaineissa. Käytön seurauksena Euroopan joissa havaittiin voimakasta vaahtoamista ja muutoinkin pilaantumista. Pesuaineisiin sisältyvien pinta-aktiivisten aineiden käyttöä rajoitettiin vuonna 1973 Euroopan yhteisön direktiiveillä

(neuvoston direktiivit 73/404/ETY ja 73/405/ETY). Suomen liittyessä Euroopan talousalueeseen kyseiset direktiivit toimeenpantiin kemikaalilain (744/1989) nojalla pesu- ja puhdistusaineiden markkinoille luovuttamisen ja käytön rajoittamisesta annetulla valtioneuvoston päätöksellä (1430/1993). Päätöksellä rajoitettiin pesuaineiden markkinoille luovuttamista ja käyttöä, jos niihin sisältyvien pinta-aktiivisten aineiden keskimääräinen biologinen hajoavuus on alle 90 prosenttia. Päätöksen noudattamista valvovat kemikaalilain valvontaviranomaiset.

Pesuaineista voi aiheutua myös terveystahaita, mikäli pesuaineisiin sisältyvät aineet

ovat terveydelle vaarallisia eikä niistä aiheutuvista vaaroista ole riittävästi tiedotettu. Pesuaineita koskevia määräyksiä on annettu elintarvikelain (546/1941) ja tuoteturvallisuuksilain (914/1986) nojalla annetulla pesuaineasetuksella (211/1988). Pesuaineasetuksen mukaan pesuainevalmisteen tulee olla sellainen, ettei se ohjeiden mukaisesti tai tavanomaisesti käytettynä aiheuta vaaraa terveydelle. Kulutustavarasta annettavista tiedoista annetun asetuksen (97/1987) mukaisen myyntipäällysmarkintöjen lisäksi tulee pesuaineen myyntipäällykseen ja päällykseen, jossa valmistetta käytetään, tehdä terveydelle vaaralliseksi luokiteltavien valmisteen osalta kemikaalilain nojalla säädetyt merkinnät. Säännösten noudattamista valvovat elintarvikelain ja tuoteturvallisuuksilain, nykyään kulutustavaroiden ja kuluttajapalveluiden turvallisuudesta annetun lain (75/2004) mukaiset valvontaviranomaiset.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 648/2004 pesuaineista, jäljempänä EY:n pesuaineasetus, sisältää määräykset pesuaineiden sisältämien pinta-aktiivisten aineiden biohajoavuudesta ja näihin aineisiin sovellettavista rajoituksista ja kielloista, pesuaineiden pakkausmerkinnöistä sekä tiedoista, jotka valmistajien on pidettävä viranomaisten ja lääkintähenkilöstön saatavilla. Asetuksen tavoitteena on turvata pesuaineiden vapaa liikkuvuus sisämarkkinoilla ja samalla varmistaa ympäristönsuojelun ja ihmisen terveyden suojelun korkea taso. EY:n pesuaineasetuksella kumottiin aiemmin annetut direktiivit 73/404/ETY ja 73/405/ETY, joilla rajoitettiin hitaasti biohajoavia aineita sisältävien pesuaineiden markkinoille luovuttamista ja käyttöä.

Koska EY:n pesuaineasetus on suoraan sovellettavaa oikeutta, tulee edellä mainitut vastaavia säännöksiä sisältävät kansalliset säädökset lain antamisen yhteydessä kumota. Sen sijaan EY:n pesuaineasetuksen säännökset eivät rajoita Euroopan yhteisöjen direktiivien 67/548/ETY ja 1999/45/EY niiden säännösten soveltamista, jotka koskevat vaarallisten aineiden ja valmisteen luokitusta, pakkaamista ja merkintöjä. Edellä mainitut direktiivit on Suomessa pantu täytäntöön kemikaalilailla ja sen nojalla annetuilla alemmanasteisilla säädöksillä.

EY:n pesuaineasetus tulee voimaan 8 päivänä lokakuuta 2005 ja jäsenvaltioiden on viimeistään mainittuun päivämäärään mennessä säädettävä asetuksen rikkomiseen sovellettavista asianmukaisista oikeudellisista ja hallinnollisista toimenpiteistä sekä rikkomisen varoittavista, tehokkaista ja oikeasuhteisista seuraamuksista. Jäsenvaltioiden on lisäksi nimettävä toimivaltainen viranomainen tai toimivaltaiset viranomaiset, joilla on valtuudet antaa ja vaihtaa tämän asetuksen käytännön soveltamiseen liittyviä tietoja sekä ilmoitettava komissiolle kyseisten viranomaisten yhteystiedot.

Pysyviä orgaanisia yhdisteitä koskeva lainsäädäntö

Pysyvillä orgaanisilla yhdisteillä tarkoitetaan aineita, jotka ovat ympäristössä hyvin pysyviä, elollisiin organismeihin kertyviä, myrkyllisiä sekä kaukokulkeutuvia eli sellaisia, että ne voivat siirtyä tuhansia kilometrejä valmistus- ja käyttöpaikaltaan. Tähän mennessä on kansainvälisesti säännelty kuutta toista pysyvän orgaanisen yhdisteen kriteerit täyttävää ainetta. Näistä osaa on käytetty teollisuuskemikaalina, kuten PCB-yhdisteet, tai käytetään edelleen kehitysmaissa torjunta-aineena, kuten malariasääsken torjuntaan tarkoitettu DDT. Osa säädösten piirissä olevista yhdisteistä päätyy ympäristöön päästöinä, kuten dioksiinit ja furaanit. Suomessa ei ole käytetty tai valmistettu edellä mainittuja yhdisteitä moniin vuosiin, mutta niitä voidaan edelleen mitata Suomen ympäristöstä pääosin kaukokulkeutumisen tuloksena. Dioksiineja ja furaaneja syntyy Suomessa erityisesti energiantuotannossa hiilen poltosta ja eräissä teollisissa prosesseissa. Lisäksi dioksiineja vapautuu meriveteen sedimenteistä, joihin niitä on kertynyt aiemmin toiminnassa olleiden teollisuuslaitosten prosesseista.

Eräistä pysyvistä orgaanisista yhdisteistä on Suomessa voimassa valtioneuvoston asetus (735/2002), jolla toimeenpantiin pysyvistä orgaanisista yhdisteistä hyväksytyyn Tukholman yleissopimuksen ja valtiosta toiseen tapahtuvaa ilman epäpuhtauksien kaukokulkeutumista koskevaan sopimukseen tehdyn pysyvistä orgaanisista yhdisteistä hyväksytyyn pöytäkirjan määräykset. Pysyvistä orgaani-

sista yhdisteistä sekä direktiivin 79/117/ETY muuttamisesta annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 850/2004, jäljempänä EY:n POP-asetus, toimeenpannaan Tukholman yleissopimus ja kaukokulkeutumissopimuksen pöytäkirja Euroopan yhteisössä. Koska asetus on suoraan sovellettavaa oikeutta, tulee mainittu valtioneuvoston asetus lain antamisen yhteydessä kumota.

Direktiivillä 79/117/ETY säädetään tiettyjä tehoaineita sisältävien torjunta-aineiden markkinoille saattamisen ja käytön kieltämisestä ja se on toimeenpantu Suomessa valtioneuvoston päätöksellä (1361/1996). EY:n POP-asetuksella kumotaan direktiivin 79/117/ETY liitteestä rajoitukset, jotka koskevat niitä torjunta-aineita, joita säädellään kansainvälisissä sopimuksissa ja EY:n POP-asetuksella.

Jäsenvaltion on EY:n POP-asetuksen 15 artiklan mukaan nimettävä toimivaltainen viranomainen tai toimivaltaiset viranomaiset, jotka vastaavat asetuksen edellyttämistä hallinnollisista tehtävistä. Jäsenvaltioiden on asetuksen 6 artiklan mukaan pyrittävä pysyvien orgaanisten yhdisteiden päästöjen vähentämiseen, minimoimiseen ja lopulta poistamiseen. Tämä määräys tulisi toimeenpantavaksi siinä yhteydessä kun arvioidaan ehdotuksia sellaisten uusien laitosten rakentamiseksi tai olemassa olevien laitosten muuttamiseksi, joiden käyttämistä prosesseista liitteesä ympäristöön EY:n POP-asetuksen liitteesä tarkoitettuja pysyviä orgaanisia yhdisteitä. Tällöin jäsenvaltion on ensisijaisesti harkittava vaihtoehtoisia prosesseja, teknikoita tai käytäntöjä, joilla saavutetaan sama hyöty, mutta joissa ei muodostu tai joista ei pääse ympäristöön edellä tarkoitettuja pysyviä orgaanisia yhdisteitä. Tämä säännös ei kuitenkaan rajoita soveltamasta ympäristön pilaantumisen ehkäisemisen ja vähentämisen yhtenäistämiseksi annettua neuvoston direktiiviä 96/61/EY, joka on toimeenpantu Suomessa ympäristönsuojelulalla (86/2000).

EY:n POP-asetuksella säädetään lisäksi velvoitteita pysyviä orgaanisia yhdisteitä sisältävän jätteen käsittelystä. Asetuksen liitteessä mainituista aineista koostuva, niitä sisältävä tai niiden saastuttama jäte on loppukäsiteltävä tai hyödynnettävä viipymättä ase-

tuksen liitteen määräysten mukaisesti ja tällöin on varmistettava jätteen sisältämien pysyvien orgaanisten yhdisteiden hävittäminen tai niiden muuntaminen palautumattomasti siten, että jäljellä jäävillä jätteillä ja päästöillä ei ole pysyvien orgaanisten yhdisteiden ominaisuuksia. Polykloorattuja bifenyylejä ja polykloorattuja terfenyylejä (PCB/PCT) sisältävän jätteen käsittelyyn sovelletaan tältä osin EY:n POP-asetusta eikä PCB/PCT-yhdisteiden käsittelystä annettua neuvoston direktiiviä 96/59/EY. Tämä direktiivi on Suomessa toimeenpantu PCB:n ja PCB-laitteistojen käytöstä poistamisesta sekä PCB-jätteen käsittelystä annetulla valtioneuvoston päätöksellä (711/1998).

Poiketen siitä mitä edellä jätteen käsittelystä EY:n POP-asetuksella yleisesti säädetään, jäsenvaltio tai jäsenvaltion nimeämä toimivaltainen viranomainen voi asetuksen mukaan poikkeustapauksessa sallia, että jäte sitellään asetuksen liitteessä erikseen nimeillä menetelmillä. Näitä menetelmiä ovat pysyvä varastointi syvälle turvalliseen kallioperään, suolakaivoksiin tai sijoittaminen vaarallisille jätteille tarkoitettulle kaatopaikalle sillä edellytyksellä, että kaatopaikoista annetun neuvoston direktiivin 1999/31/EY ja sen nojalla annetun neuvoston päätöksen 2003/33/EY mukaisia määräyksiä perusteista ja menettelyistä jätteen hyväksymiseksi kaatopaikoille on noudatettu. Lisäksi tulee olla osoitettu, että valittu menetelmä on ympäristön kannalta paras. Nämä EY-säädökset on Suomessa toimeenpantu jätelailla (1072/1993) ja sen nojalla annetuilla alemmanasteisilla säädöksillä.

EY:n POP-asetus tuli voimaan kahdenkymmenentenä päivänä sen jälkeen kun asetus oli julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä eli 18 päivänä heinäkuuta 2004. Jäsenvaltioiden on säädettävä seuraamusjärjestelmästä, jota sovelletaan tämän asetuksen säännösten rikkomiseen, ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet seuraamusten täytäntöönpanon varmistamiseksi. Säädettyjen seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava nämä säännökset komissiolle viimeistään vuoden kuluttua asetuksen voimaantulosta.

2. Ehdotetut muutokset

Pesuaineita koskevan EY- lainsäädännön toimeenpano

Kemikaalilakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 8 a § EY:n pesuaineasetuksen edellyttämistä toimivaltaisista viranomaisista ja valvontaviranomaisista. Toimivaltaisina viranomaisina toimisivat Suomen ympäristökeskus ja Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus. Suomen ympäristökeskus toimisi EY:n pesuaineasetuksen 8 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena artiklan 5 (poikkeusluvan myöntäminen), 7 (pinta-aktiivisten aineiden testaus), 8 (jäsenvaltioiden velvollisuudet), 10 (valvontatoimet), 11 (pakkausmerkinnät) ja 15 (suojalauseke) mukaisissa tehtävissä. Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus toimisi toimivaltaisena viranomaisena asetuksen 10, 11 ja 15 artiklassa tarkoitetuissa tehtävissä kun on kyse pesuaineiden aiheuttamien terveyshaittojen ehkäisemisestä tai torjumisesta sekä asetuksen 8 artiklassa tarkoitettuna hyvän laboratoriokäytännön noudattamisesta.

Kemikaalilain valvontaviranomaiset valvoisivat EY:n pesuaineasetuksen säännösten noudattamista. Valvontaviranomaiset voisivat kuluttajille tarkoitettuja pesuaineita valvoessaan soveltaa myös kulutustavaroiden ja kuluttajapalveluiden turvallisuudesta annetun lain 12 §:ää, jonka mukaan valvontatoimissa on noudatettava niitä lain säännöksiä, jotka koskevat elinkeinonharjoittajan velvollisuuksia sekä valvontaviranomaisen toimivaltuuksia ja oikeuksia, jollei muussa lainsäädännössä ole säännöksiä, joita noudattamalla päästään vähintään samaan turvallisuustasoon.

EY:n pesuaineasetuksen 18 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on säädettävä asetuksen rikkomiseen sovellettavista asianmukaisista oikeudellisista ja hallinnollisista toimenpiteistä ja rikkomisen varoittavista, tehokkaista ja oikeasuhtaisista seuraamuksista. Vaikka artikla ei siihen suoraan velvoitakaan, rikosoikeudellisten seuraamusten säätäminen kansallisesti on perusteltua vastaavuusperiaatteen vuoksi.

Kemikaalilain kemikaalirikkomuksia koskevaa 52 §:ää ehdotetaan muutettavaksi si-

ten, että EY:n pesuaineasetuksen tiettyjen säännösten rikkominen säädettäisiin kemikaalilaille rangaistavaksi. Nämä säännökset koskevat pesuaineiden ja niiden sisältämien pinta-aktiivisten aineiden markkinoille saattamista (artiklat 3 ja 4), testausvaatimusta (artikla 7) ja tietojen toimittamisvelvollisuutta (artikla 9).

Pysyviä orgaanisia yhdisteitä koskevan EY-lainsäädännön toimeenpano

Kemikaalilakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 8 a § ja ympäristönsuojelulakiin uusi 108 b § EY:n POP-asetuksen edellyttämistä toimivaltaisista viranomaisista ja valvontaviranomaisista. Suomen ympäristökeskus toimisi EY:n POP-asetuksen toimivaltaisena viranomaisena kuitenkin siten, että ympäristönsuojelulain ympäristölupaviranomaiset toimisivat asetuksen jätehuoltoa koskevassa 7 artiklassa tarkoitettuina toimivaltaisina viranomaisina. Ympäristölupaviranomaisten säätäminen toimivaltaisiksi viranomaisiksi on tarpeen siksi, että 7 artiklaa sovelletaan käytännössä lähinnä ympäristönsuojelulain mukaisissa lupa- ja ilmoitusmenettelyissä. Lisäksi ympäristönsuojelulain 108 b §:ssä säädettäisiin, että lain mukaista lupa- tai ilmoitusasiaa käsiteltäessä on noudatettava, mitä asetuksen 6 artiklan 3 kohdassa ja 7 artiklassa säädetään päästöjen vähentämisestä, minimoinnista ja poistamisesta sekä jätehuollosta.

Asetusta valvoisivat kemikaalilain valvontaviranomaiset kuitenkin siten, että jätehuoltoa koskevan 7 artiklan noudattamista valvoisivat ympäristönsuojelulain valvontaviranomaiset.

EY:n POP-asetuksen 13 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on säädettävä seuraamusjärjestelmästä asetuksen säännösten rikkomisen varalle. Seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhtaisia ja varoittavia. Tämän vaatimuksen täyttävät vain rikosoikeudelliset seuraamukset.

Kemikaalilain kemikaalirikkomuksia koskevaa 52 § ehdotetaan sen vuoksi täydennettäväksi siten, että rangaistavaksi säädetään asetuksen 3 artiklassa tarkoitettuja pysyviä orgaanisia yhdisteitä koskevien kieltojen ja rajoitusten rikkominen sekä varastoja koske-

vien 5 artiklan määräysten laiminlyönti. Ympäristönsuojelulain rangaistussäännökset sisältävää 116 §:ää muutettaisiin lisäksi siten, että asetuksen 7 artiklan jätehuoltoa koskevien velvoitteiden laiminlyönti säädettäisiin ympäristönsuojelulla rangaistavaksi.

EY:n POP-asetuksen vastaisilla teoilla tai laiminlyönneillä voidaan aiheuttaa myös ympäristön tai terveyden suojelun kannalta vakavia seurauksia, sillä asetuksella säännellyt pysyvät orgaaniset yhdisteet ovat ympäristölle ja terveydelle erityisen haitallisia kemikaaleja. Siksi on tarpeen muuttaa myös rikoslain 48 luvun 1 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohtaa siten, että ympäristön turmelemisrikoksen tunnusmerkistön voisi täyttää myös EY:n POP-asetuksen säännösten vastainen toiminta, josta seuraamuksena voisi tällöin olla myös vankeusrangaistus. EY:n POP-asetuksen vastaiset teot olisivat silloin rangaistavuuden suhteen samassa asemassa kuin muiden vaarallisia kemikaaleja koskevien EY:n asetuksen taikka kemikaalilain tai sen nojalla annettujen haitallisia aineita koskevien säännösten vastaiset teot.

Kumottavat ja muutettavat säädökset

Pesuaineita koskevia määräyksiä on annettu pesuaineasetuksella, joka on annettu elintarvikelain ja tuoteturvallisuuslain nojalla. Lisäksi kemikaalilain nojalla annettua valtioneuvoston päätöksellä on rajoitettu hitaasti biohajoavien pinta-aktiivisten aineiden käyttöä pesuaineissa. Koska EY:n pesuaineasetus sisältää vastaavat säännökset, tulee mainitut kansalliset säädökset kumota.

EY:n POP-asetuksella toimeenpannaan Tukholman yleissopimus ja kaukokulkeutumisopimuksen pöytäkirja Euroopan yhteisössä. Vastaavia säännöksiä sisältävä valtioneuvoston asetus eräistä pysyvistä orgaanisista aineista tulee kumota. EY:n POP-asetuksella muutetaan myös tiettyjä tehoaineita sisältävien torjunta-aineiden markkinoille saattamisen ja käytön kieltämisestä annettua direktiiviä 79/117/ETY, minkä johdosta tulee vastaavasti muuttaa tiettyjä tehoaineita sisältävien torjunta-aineiden markkinoille saattamisen ja käytön kieltämisestä annettua valtioneuvoston päätöstä (1361/1996), jolla tämä direktiivi on kansal-

lisesti toimeenpantu. EY:n POP-asetuksessa säädetään lisäksi, että PCB:tä sisältävän jätteen käsittelyyn sovelletaan pääsääntöisesti EY:n POP-asetusta eikä PCB- ja PCT-yhdisteiden käsittelystä annettua neuvoston direktiiviä 96/59/EY. Tämä direktiivi on Suomessa toimeenpantu PCB:n ja PCB-laitteistojen käytöstä poistamisesta sekä PCB-jätteen käsittelystä annetulla valtioneuvoston päätöksellä, johon tehdään POP-asetuksen täytäntöönpanon kannalta tarpeellinen pienehkö tarkistus.

3. Esityksen vaikutukset

Pesuaineita koskeva lainsäädäntö

Suomen ympäristökeskukselle tulisi EY:n pesuaineasetuksen toimivaltaisen viranomaisen tehtävät, jotka liittyvät pesuaineita koskevan poikkeusluvan myöntämiseen, pinta-aktiivisten aineiden testaukseen, laboratorioiden pätevyyden osoittamiseen ja asetuksen suojalausekkeen mukaisesti toimiin ryhtymiseen. Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus voisi ryhtyä asetuksen suojalausekkeen mukaisesti toimiin, kun on kyse pesuaineiden aiheuttamien terveyshaittojen ehkäisemisestä tai torjumisesta. Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus toimisi toimivaltaisena viranomaisena, kun on kyse hyvän laboratoriokäytännön noudattamisesta ja pakkausmerkintöihin liittyvissä tehtävissä, kun on kyse terveyshaittojen ehkäisemisestä tai torjumisesta. Ehdotettu työnjako noudattaisi kemikaalilain nykyistä tehtävien jakoa keskushallinnossa. Toimivaltaisen viranomaisen tehtävistä aiheutuisi Suomen ympäristökeskukselle ja Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskukselle jonkin verran lisätyötä, joskin käsittelyyn tulevien poikkeuslupien ja muiden asetuksen mukaisten tehtävien määrää on vaikea arvioida.

EY:n pesuaineasetuksen valvonta kuuluisi kemikaalilain valvontaviranomaisille, joita ovat keskushallinnossa Suomen ympäristökeskus ja Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus sekä paikallishallinnossa kunnan kemikaalivalvontaviranomainen. Tehtävät liittyisivät markkinoilla olevien pesuaineiden määräysten mukaisuuden valvontaan ja pakkausmerkintöjen valvontaan.

Pysyviä orgaanisia yhdisteitä koskeva lainsäädäntö

EY:n POP-asetuksen mukaiset toimivaltaisen viranomaisen tehtävät tulisivat pääosin Suomen ympäristökeskukselle. EU:n jäsenvaltioiden on laadittava Tukholman yleissopimuksen mukainen täytäntöönpanosuunnitelma, jonka mukaisesti yleissopimuksen mukaiset velvoitteet toimeenpannaan. Osana täytäntöönpanosuunnitelmaa jäsenvaltioiden on lisäksi kahden vuoden kuluessa asetuksen voimaantulosta laadittava päästökartoitukset asetuksen liitteessä mainittujen aineiden päästöistä ilmaan, veteen ja maahan sekä ylläpidettävä näitä kartoituksia. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle ja muille jäsenvaltioille laatimastaan kansallisesta toimintaohjelmasta, jonka perusteella voidaan tunnistaa, luonnehtia ja mahdollisuuksien mukaan minimoida kokonaispäästöt.

EY:n POP-asetus velvoittaa jäsenvaltion myös vaihtamaan kolmansien maiden kanssa tietoja, jotka liittyvät pysyvien orgaanisten yhdisteiden tuotannon, käytön ja päästöjen vähentämiseen, minimoimiseen tai lopettamiseen sekä vaihtoehtoisesti käytäviin aineisiin ja menetelmiin. Lisäksi asetus velvoittaa toimimaan yleisen tietoisuuden lisäämiseksi pysyvien orgaanisten yhdisteiden haitallisista vaikutuksista sekä tuotannon, käytön ja päästöjen vähentämisestä. Jäsenvaltioiden on myös toimitettava komissiolle joka kolmas vuosi tiedot asetuksen soveltamisesta, mukaan luettuna tiedot asetuksen rikkomisesta ja seuraamuksista. Samoin on komissiolle vuosittain toimitettava tiedot asetuksessa tarkoitettujen aineiden tuotannosta ja markkinoille saattamisesta. Suomessa ei asetuksessa mainittuja aineita ole käytetty useisiin vuosiin eikä ole tiedossa näiden aineiden varastointia, joten tältä osin ei toimivaltaiselle viranomaiselle aiheudu tehtäviä. Suomen ympäristökeskukselle aiheutuvat lisätehtävät painottuvat siten päästöjen vähentämiseen, mikä tulee toteuttaa erikseen laadittavan toimintaohjelman mukaisesti.

Ympäristönsuojelulain mukaista lupaa tai ilmoitusta käsittelevän viranomaisen olisi noudatettava mitä EY:n POP-asetuksen 6 artiklan 3 kohdassa ja 7 artiklassa säädetään

päästöjen vähentämisestä, minimoimisesta ja poistamisesta sekä jätehuollosta. EY:n POP-asetuksen soveltaminen lupa- ja ilmoitusmenettelyssä lisäisi jonkin verran näiden viranomaisen tehtäviä.

Ympäristönsuojelulain ympäristölupaviranomaiset eli ympäristölupavirastot ja alueelliset ympäristökeskukset toimisivat EY:n POP-asetuksen toimivaltaisina viranomaisina jätehuoltoon koskevista asioista. Poiketen siitä, mitä edellä jätteen käsittelystä EY:n POP-asetuksella yleisesti säädetään, toimivaltainen viranomainen voi asetuksen mukaan poikkeustapauksessa sallia, että jäte käsitellään asetuksen liitteessä erikseen nimetyillä menetelmillä. Käsittelyyn tulevia poikkeushakemuksia olisi arvioiden mukaan vuosittain muutamia tapauksia. Näin ollen ehdotetun sääntelyn ei voida arvioida aiheuttavan lupaviranomaisille merkittäviä lisätehtäviä.

EY:n POP-asetuksen noudattamista valvoisivat päästöjen sääntelyn ja jätehuollon osalta ympäristönsuojelulain valvontaviranomaiset eli alueelliset ympäristökeskukset ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiset. Asetuksen määräysten valvonta voidaan toteuttaa osana ympäristönsuojelulain nojalla annettujen lupien noudattamisen valvontaa. Ehdotetun sääntelyn ei siten arvioida aiheuttavan merkittäviä lisätehtäviä.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu ympäristöministeriössä. Esityksestä on saatu lausunnot oikeusministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, ulkoasiainministeriöltä, sosiaali- ja terveysministeriöltä, kauppa- ja teollisuusministeriöltä, työministeriöltä, liikenne- ja viestintäministeriöltä, Suomen ympäristökeskukselta, Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskukselta, Länsi-Suomen ympäristölupavirastolta, Itä-Suomen ympäristölupavirastolta, Kainuun ympäristökeskukselta, Kuntaliitolta, Elinkeinoelämän keskusliitto EK:lta, Kemianteollisuus ry:ltä ja Teknisen kaupan liitolta. Lausunnoissa esitykseen suhtauduttiin yleisesti myönteisesti. Esitykseen sisältyvät rangaistussäännökset on valmisteltu yhteistyössä oikeusministeriön kanssa.

5. Riippuvuus muista esityksistä

Eduskunnassa on parhaillaan käsiteltävänä hallituksen esitys Euroopan unionin ympäristörikospuitepäätöksen täytäntöönpanemiseksi, ympäristön suojelua rikosoikeudellisin keinoin koskevan Euroopan neuvoston yleissopimuksen hyväksymiseksi, laiksi yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta sekä laiksi rikoslain ja eräiden muiden lakien muuttamiseksi (52/2005 vp). Esitykseen sisältyy

ehdotus rikoslain 48 luvun 1 §:n muuttamisesta, jota lainkohtaa ehdotetaan muutettavaksi myös tässä esityksessä.

6. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä helmikuuta 2006.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset.

1.

Laki**kemikaalilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 14 päivänä elokuuta 1989 annetun kemikaalilain (744/1989) 52 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 391/2005, sekä
lisätään lakiin uusi 8 a § seuraavasti:

8 a §

Muut viranomaiset

Suomen ympäristökeskus toimii pesuaineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 648/2004 5, 7, 8, 10, 11 ja 15 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena. Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus toimii lisäksi asetuksen 10, 11 ja 15 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena kun on kyse pesuaineiden aiheuttamien terveyshaittojen ehkäisemisestä tai torjumisesta taikka asetuksen 8 artiklassa tarkoitetun hyvän laboratoriokäytännön noudattamisesta Suomen ympäristökeskus toimii pysyvistä orgaanisista yhdisteistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) n:o 850/2004 15 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena.

Edellä tässä luvussa tarkoitetut valvontaviranomaiset valvovat edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen EY:n asetusten noudattamista kukin toimialallaan.

52 §

Kemikaalirikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) laiminlyö 25 §:ssä tarkoitettua hyväksymisen hakemisen, 30 c §:ssä tarkoitettua re-

kisteröinnin hakemisen, 30 e §:ssä tarkoitettua luvan hakemisen tai ilmoituksen tekemisen, 20 §:ssä tarkoitettua ilmoituksen tekemisen, 17 §:n 3 momentissa tarkoitettua käyttöturvallisuustiedotteen laatimisen tai antamisen taikka 18 a §:ssä tarkoitettua tietojentoumittamisvelvollisuuden tai

2) laiminlyö 42 §:n 3 momentissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden, vaarallisten kemikaalien viennistä ja tuonnista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 304/2003 7, 9, 13, 14 ja 16 artiklan mukaisen velvollisuuden antaa tietoja kemikaalin viennistä, 15 artiklan mukaisen kauttakulkua koskevien tietojen luovuttamisen taikka rikkoo 13 artiklassa tarkoitettua vastaanottajamaan tekemää päätöstä tai 14 artiklan mukaista vientikieltoa tai

3) rikkoo pesuaineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 648/2004 3 ja 4 artiklan määräyksiä pesuaineiden ja niiden sisältämien pinta-aktiivisten aineiden markkinoille saattamisesta, 7 artiklan mukaista testausvaatimusta taikka laiminlyö 9 artiklan mukaisen tietojen toimittamisvelvollisuuden tai

4) rikkoo pysyvistä orgaanisista yhdisteistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 850/2004 3 artiklassa tarkoitettua kieltoa ja rajoitusta taikka laiminlyö 5 artiklan varastoa koskevien määräysten noudattamisen,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *kemikaalirikkomuksesta* sakkoon. Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

2.

Laki**ympäristönsuojelulain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 4 päivänä helmikuuta 2000 annetun ympäristönsuojelulain (86/2000) 116 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on osaksi laissa 586/2001, sekä
lisätään lakiin uusi 108 b § seuraavasti:

108 b §

Pysyviä orgaanisia yhdisteitä koskevat erityiset säännökset

Tämän lain mukaista lupa- tai ilmoitusasiaa käsiteltäessä on noudatettava, mitä pysyviä orgaanisista yhdisteistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 850/2004 6 artiklan 3 kohdassa ja 7 artiklassa säädetään.

Edellä 1 momentissa mainitun asetuksen 7 artiklassa tarkoitettuina toimivaltaisina viranomaisina toimivat tämän lain mukaiset ympäristölupaviranomaiset. Asetuksen 7 artiklan valvontaan sovelletaan, mitä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta säädetään.

116 §

Rangaistussäännökset

Rangaistus vastoin tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä tehdystä ympäristön turmelemisesta säädetään rikoslain (39/1889) 48 luvun 1—4 §:ssä.

Joka muulla tavoin kuin 1 momentissa tarkoitettulla tavalla tahallaan tai huolimattomuudesta

1) laiminlyö tässä laissa tarkoitetun ilmoituksen tekemisen,

2) laiminlyö viranomaisen tämän lain nojalla antamaan määräykseen perustuvan velvollisuutensa taikka toimii vastoin viranomaiselle antamaansa ilmoitusta,

3) laiminlyö otsonikerrosta heikentävistä aineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen mukaisen velvollisuutensa taikka toimii 108 a §:n tai sen nojalla annetun asetuksen vastaisesti,

4) laiminlyö pysyvistä orgaanisista yhdisteistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 850/2004 7 artiklan mukaisen velvollisuutensa,

5) rikkoo 7—9 §:ssä tarkoitettua kieltoa, 2 luvun nojalla annettua asetusta, laiminlyö 75, 76, 90, 103 tai 104 §:n mukaisen velvollisuutensa tai rikkoo 111 §:n nojalla annettuun ministeriön päätökseen sisältyviä ehtoja,

on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *ympäristönsuojelulain rikkomisesta* sakkoon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki**rikoslain 48 luvun 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 48 luvun 1 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 579/2004, seuraavasti:

48 luku

Ympäristörikoksista

1 §

Ympäristön turmeleminen

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

1) saattaa, päästää tai jättää ympäristöön esineen, ainetta, säteilyä tai muuta sellaista lain tai sen nojalla annetun säännöksen taikka yleisen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen vastaisesti taikka ilman laissa edellytettyä lupaa tai lupaehtojen vastaisesti,

2) valmistaa, luovuttaa, kuljettaa, käyttää, käsittelee tai säilyttää ainetta, valmistetta tai tuotetta taikka käyttää laitetta kemikaalilain (86/2000) nojalla annetun säännöksen vastaisesti tai otsonikerrosta heikentävistä aineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2037/2000 vastaisesti tai pysyvistä orgaanisista yhdisteistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 850/2004 vastaisesti taikka jätelain (1072/1993) 60 §:n 1 momentissa mainitun säännöksen tai jätelain nojalla annetun säännöksen tai yksittäistapausta koskevan

määräyksen tai kiellon vastaisesti taikka laiminlyö jätelain mukaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuutensa taikka

3) tuo maahan, vie maasta tai siirtää Suomen alueen kautta jätettä jätelain tai sen nojalla annetun säännöksen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen vastaisesti tai jätelain 45 §:n 1 momentissa mainitun jätteensiirtoasetuksen 26 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla taikka tuo maahan tai vie maasta ainetta, valmistetta tai tuotetta vastoin ympäristönsuojelulain nojalla annettua asetusta tai vastoin otsonikerrosta heikentävistä aineista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 2037/2000 taikka vastoin vaarallisten kemikaalien viennistä ja tuonnista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 304/2003 tai vastoin pysyvistä orgaanisista yhdisteistä annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 850/2004 taikka vie maasta muuntogeenisiä organismeja, niitä sisältäviä elintarvikkeita tai rehuja vastoin muuntogeenisten organismien valtioiden rajat ylittävistä siirroista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1946/2003 siten,

että teko on omiaan aiheuttamaan ympäristön pilaantumista, muuta vastaavaa ympäristön haitallista muuttumista, tai roskaantumis-

ta taikka vaaraa terveydelle, on tuomittava ympäristön turmelemisesta sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi. Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 21 päivänä lokakuuta 2005

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ympäristöministeri *Jan-Erik Enestam*

*Liitteet
Rinnakkaistekstit*

1.

Laki

kemikaalilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 14 päivänä elokuuta 1989 annetun kemikaalilain (744/1989) 52 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 391/2005, sekä lisätään lakiin uusi 8 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 a §

Muut viranomaiset

Suomen ympäristökeskus toimii pesuaineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 648/2004 5, 7, 8, 10, 11 ja 15 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena. Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus toimii lisäksi asetuksen 10, 11 ja 15 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena kun on kyse pesuaineiden aiheuttamien terveyshaittojen ehkäisemisestä tai torjumisesta taikka asetuksen 8 artiklassa tarkoitetun hyvän laboratoriokäytännön noudattamisesta.

Suomen ympäristökeskus toimii pysyviä orgaanisista yhdisteistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) n:o 850/2004 15 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena.

Edellä tässä luvussa tarkoitetut valvontaviranomaiset valvovat edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen EY:n asetusten noudattamista kukin toimialallaan.

Voimassa oleva laki

52 §

Kemikaalirikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta
1) laiminlyö 25 §:ssä tarkoitetun hyväksymisen hakemisen, 30 c §:ssä tarkoitetun rekisteröinnin hakemisen, 30 e §:ssä tarkoitetun luvan hakemisen tai ilmoituksen tekemisen, 20 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen tekeminen, 17 §:n 3 momentissa tarkoitetun käyttöturvallisuustiedotteen laatimisen tai antamisen taikka 18 a §:ssä tarkoitetun tietojentoimittamisvelvollisuuden tai

2) laiminlyö 42 §:n 3 momentissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden, vaarallisten kemikaalien viennistä ja tuonnista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 304/2003 7, 9, 13, 14 ja 16 artiklan mukaisen velvollisuuden antaa tietoja kemikaalin viennistä, 15 artiklan mukaisen kauttakulkua koskevien tietojen luovuttamisen taikka rikkoo 13 artiklassa tarkoitetun vastaanottajamaan tekemää päätöstä tai 14 artiklan mukaista vientikieltoa,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *kemikaalirikkomuksesta* sakkoon.

Ehdotus

52 §

Kemikaalirikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta
1) laiminlyö 25 §:ssä tarkoitetun hyväksymisen hakemisen, 30 c §:ssä tarkoitetun rekisteröinnin hakemisen, 30 e §:ssä tarkoitetun luvan hakemisen tai ilmoituksen tekemisen, 20 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen tekeminen, 17 §:n 3 momentissa tarkoitetun käyttöturvallisuustiedotteen laatimisen tai antamisen taikka 18 a §:ssä tarkoitetun tietojentoimittamisvelvollisuuden tai

2) laiminlyö 42 §:n 3 momentissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden, vaarallisten kemikaalien viennistä ja tuonnista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 304/2003 7, 9, 13, 14 ja 16 artiklan mukaisen velvollisuuden antaa tietoja kemikaalin viennistä, 15 artiklan mukaisen kauttakulkua koskevien tietojen luovuttamisen taikka rikkoo 13 artiklassa tarkoitetun vastaanottajamaan tekemää päätöstä tai 14 artiklan mukaista vientikieltoa tai

3) rikkoo *pesuaineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 648/2004 3 ja 4 artiklan määräyksiä pesuaineiden ja niiden sisältämien pintaaktiivisten aineiden markkinoille saattamisesta, 7 artiklan mukaista testausvaatimusta taikka laiminlyö 9 artiklan mukaisen tietojen toimittamisvelvollisuuden tai*

4) rikkoo *pysyvistä orgaanisista yhdisteistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 850/2004 3 artiklassa tarkoitettua kieltoa ja rajoitusta taikka laiminlyö 5 artiklan varastoa koskevien määräysten noudattamisen,*

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *kemikaalirikkomuksesta* sakkoon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .

2.

Laki

ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 4 päivänä helmikuuta 2000 annetun ympäristönsuojelulain (86/2000) 116 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 586/2001, sekä
lisätään lakiin uusi 108 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

108 b §

Pysyviä orgaanisia yhdisteitä koskevat erityiset säännökset

Tämän lain mukaista lupa- tai ilmoitusasiaa käsiteltäessä on noudatettava, mitä pysyvistä orgaanisista yhdisteistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 850/2004 6 artiklan 3 kohdassa ja 7 artiklassa säädetään.

Edellä 1 momentissa mainitun asetuksen 7 artiklassa tarkoitettuina toimivaltaisina viranomaisina toimivat tämän lain mukaiset ympäristölupaviranomaiset. Asetuksen 7 artiklan valvontaa sovelletaan, mitä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta säädetään.

116 §

Rangaistussäännökset

Rangaistus vastoin tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä

116 §

Rangaistussäännökset

Rangaistus vastoin tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä

Voimassa oleva laki

tehdystä ympäristön turmelemisesta säädetään rikoslain (39/1889) 48 luvun 1—4 §:ssä.

Joka muulla tavoin kuin 1 momentissa tarkoitetulla tavalla tahallaan tai huolimattomuudesta

1) laiminlyö tässä laissa tarkoitetun ilmoituksen tekemisen,

2) laiminlyö viranomaisen tämän lain nojalla antamaan määräykseen perustuvan velvollisuutensa taikka toimii vastoin viranomaiselle antamaansa ilmoitusta,

3) laiminlyö otsonikerrosta heikentävistä aineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen mukaisen velvollisuutensa taikka toimii 108 a §:n tai sen nojalla annetun asetuksen vastaisesti,

4) rikkoo 7—9 §:ssä tarkoitettua kieltoa, 2 luvun nojalla annettua asetusta, laiminlyö 75, 76, 90, 103 tai 104 §:n mukaisen velvollisuutensa tai rikkoo 111 §:n nojalla annettuun ministeriön päätökseen sisältyviä ehtoja,

on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *ympäristönsuojelulain rikkomisesta* sakkoon.

Ehdotus

tehdystä ympäristön turmelemisesta säädetään rikoslain (39/1889) 48 luvun 1—4 §:ssä.

Joka muulla tavoin kuin 1 momentissa tarkoitetulla tavalla tahallaan tai huolimattomuudesta

1) laiminlyö tässä laissa tarkoitetun ilmoituksen tekemisen,

2) laiminlyö viranomaisen tämän lain nojalla antamaan määräykseen perustuvan velvollisuutensa taikka toimii vastoin viranomaiselle antamaansa ilmoitusta,

3) laiminlyö otsonikerrosta heikentävistä aineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen mukaisen velvollisuutensa taikka toimii 108 a §:n tai sen nojalla annetun asetuksen vastaisesti,

4) laiminlyö pysyvistä orgaanisista yhdisteistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 850/2004 7 artiklan mukaisen velvollisuutensa,

5) rikkoo 7—9 §:ssä tarkoitettua kieltoa, 2 luvun nojalla annettua asetusta, laiminlyö 75, 76, 90, 103 tai 104 §:n mukaisen velvollisuutensa tai rikkoo 111 §:n nojalla annettuun ministeriön päätökseen sisältyviä ehtoja,

on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *ympäristönsuojelulain rikkomisesta* sakkoon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki**rikoslain 48 luvun 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 48 luvun 1 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 579/2004, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

48 luku

Ympäristörikoksista

1 §

Ympäristön turmeleminen

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta

1) saattaa, päästää tai jättää ympäristöön esineen, ainetta, säteilyä tai muuta sellaista lain tai sen nojalla annetun säännöksen taikka yleisen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen vastaisesti taikka ilman laissa edellytettyä lupaa tai lupaehtojen vastaisesti,

2) valmistaa, luovuttaa, kuljettaa, käyttää, käsittelee tai säilyttää ainetta, valmistetta tai tuotetta taikka käyttää laitetta kemikaalilain taikka sen tai ympäristönsuojelulain (86/2000) nojalla annetun säännöksen vastaisesti tai otsonikerrosta heikentävistä aineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2037/2000 vastaisesti taikka jätelain (1072/1993) 60 §:n 1 momentissa mainitun säännöksen tai jätelain nojalla annetun säännöksen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen tai kiellon vastaisesti taikka laiminlyö jätelain

Ehdotus

48 luku

Ympäristörikoksista

1 §

Ympäristön turmeleminen

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta

1) saattaa, päästää tai jättää ympäristöön esineen, ainetta, säteilyä tai muuta sellaista lain tai sen nojalla annetun säännöksen taikka yleisen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen vastaisesti taikka ilman laissa edellytettyä lupaa tai lupaehtojen vastaisesti,

2) valmistaa, luovuttaa, kuljettaa, käyttää, käsittelee tai säilyttää ainetta, valmistetta tai tuotetta taikka käyttää laitetta kemikaalilain taikka sen tai ympäristönsuojelulain (86/2000) nojalla annetun säännöksen vastaisesti tai otsonikerrosta heikentävistä aineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2037/2000 vastaisesti tai *pysyvistä orgaanisista yhdisteistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 850/2004 vastaisesti* taikka jätelain (1072/1993) 60 §:n 1 momentissa mainitun

Voimassa oleva laki

mukaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuutensa taikka

3) tuo maahan, vie maasta tai siirtää Suomen alueen kautta jätettä jätelain tai sen nojalla annetun säännöksen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen vastaisesti tai jätelain 45 §:n 1 momentissa mainitun jätteen-siirtoasetuksen 26 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla taikka tuo maahan tai vie maasta ainetta, valmistetta tai tuotetta vastoin ympäristönsuojelulain nojalla annettua asetusta tai vastoin 2 kohdassa mainittua otsonikerrosta heikentävistä aineista annettua asetusta taikka vastoin vaarallisten kemikaalien viennistä ja tuonnista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 304/2003 taikka vie maasta muuntogeenisiä organismeja, niitä sisältäviä elintarvikkeita tai rehuja vastoin muuntogeenisten organismien valtioiden rajat ylittävistä siirroista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1946/2003 siten,

että teko on omiaan aiheuttamaan ympäristön pilaantumista, muuta vastaavaa ympäristön haitallista muuttumista, tai roskaantumista taikka vaaraa terveydelle, on tuomittava *ympäristön turmelemisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Ehdotus

säännöksen tai jätelain nojalla annetun säännöksen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen tai kiellon vastaisesti taikka laiminlyö jätelain mukaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuutensa taikka

3) tuo maahan, vie maasta tai siirtää Suomen alueen kautta jätettä jätelain tai sen nojalla annetun säännöksen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen vastaisesti tai jätelain 45 §:n 1 momentissa mainitun jätteen-siirtoasetuksen 26 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla taikka tuo maahan tai vie maasta ainetta, valmistetta tai tuotetta vastoin ympäristönsuojelulain nojalla annettua asetusta tai vastoin otsonikerrosta heikentävistä aineista annettua *Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 2037/2000* taikka vastoin vaarallisten kemikaalien viennistä ja tuonnista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 304/2003 tai vastoin *pysyvistä orgaanisista yhdisteistä annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 850/2004* taikka vie maasta muuntogeenisiä organismeja, niitä sisältäviä elintarvikkeita tai rehuja vastoin muuntogeenisten organismien valtioiden rajat ylittävistä siirroista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1946/2003 siten,

että teko on omiaan aiheuttamaan ympäristön pilaantumista, muuta vastaavaa ympäristön haitallista muuttumista, tai roskaantumista taikka vaaraa terveydelle, on tuomittava *ympäristön turmelemisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .